

PFU-SAK NR. 067/12

KLAGER: Hero Norge AS v. personal- og organisasjonsdirektør Tor Brekke
ADRESSE: Jernbaneveien 9, 4002 Stavanger
TELEFON: 51517470 / 40012324
PUBLIKASJON: Firda
PUBLISERINGSDATO: 01.03.2012
STOFFOMRÅDE: Diverse
GENRE: Nyhetsreportasje
SØKERSTIKKORD: Kildekritikk, samtidig imøtegåelse, tilsvaer, personangrep
REGISTRERT: 05.03.2012
BEHANDLET I SEKR.: 06.03.2012; tilsvaersrunden innledet
BEHANDLES I PFU: 23.04.2012
FERDIGBEHANDLET:
BEHANDLINGSTID: 48 dager
KLAGEGRUPPE: Selskap
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
RETTSBEHANDLING:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER: Skriftlig samtykke fra direkte berørt part

SAMMENDRAG:

Firda publiserte **torsdag 1. mars 2012** en reportasje der en tidligere ansatt ved Bergum Mottakssenter i Førde kritiserte forholdene ved senteret. Saken var hovedoppslag med stikk- og hovedtittelen: «**Eks-tilsett om jobben på asylmottaket**» «**Ikkje rom for hjartelag**». Den tidligere ansatte var avbildet i oppslagsbildet, og i henvisningsteksten sto det:

«**Allereie i august 2010 varsla Antonio Flaten om det han oppfatta som dårleg arbeidsmiljø og dårleg behandling av asylsøkjarar på Bergum Mottakssenter i Førde. Flaten går no ut og støttar klagen frå 53 bebuarar på mottaket. Den lokale leiinga seier at dei ikkje kjenner seg igjen i kritikken.**»

Saken ble omtalt over tre helsider; de to første var viet til kritikeren under tittelen «**Varsla om Bergum allereie i 2010**», mens den lokale ledelsen, dvs. leder Andrew Hawkes og nestleder Else Aabrekk, fikk uttale seg på den tredje siden under tittelen «- **Kjenner seg lurte**». I brødteksten sa kritikeren Flaten blant annet:

«- **Det er ein kultur i Hero om at dei ikkje bryr seg om folk (...) - Det var klin umogleg å vere godhjarta. Når du er god og menneskeleg, så bryt du reglane frå den lokale leiinga og Hero, og då har du eit problem. Du kjem i ein skvis[.]**»

Av brødteksten fremgår det at Flaten var ansatt på mottaket fra august 2008 og at han sluttet i januar 2011, da han hadde vært sykemeldt i åtte måneder.

Under mellomtittelen «**Lo av sjølv mordstankar**», opplyses det at Flatens kritikk først og fremst handler om de mellommenneskelige forholdene på Bergum, mellom ledelse og ansatte, og «**om korleis leiinga spesielt behandla bebuarane**». Flatens kritikk blir også underbygget gjennom noen eksempler:

«Sjølv mordsforsøk vert ikkje teke alvorleg. Vert kalla skodespel og møtt med latter. Ei ung kvinne som ringe og sa ho ville ta ein overdose med tablettar, fekk beskjed på vakttelefonen at ho får gjere som ho vil. (...) Ein kvinne med to born kom til mottaket på julaften, utan å ha pengar til å kjøpe mat. Leiar sa det ikkje var aktuelt å kjøpe mat til dei.»

Videre, under mellomtittelen «**- Torer ikkje seie frå**», omtales arbeidsmiljøet. Her heter det blant annet:

«- Forslag til forbetringar av drifta og buforholda vart frå leiarhald stempla som fordummande og aldri teke til følgje, hevdar Flaten. Han gir mangeårig leiar og no nestleiar, Else Aabrekk, ein stor del av skulda for problema og det han opplevde som ukultur.»

Nederst i høyre hjørne på side to i reportasjen, ble det gjennom tekst og piler henvist til neste side der den lokale ledelsen uttalte seg om kritikken fra beboerne og Flaten. Under mellomtittelen «**Kjenner seg ikkje igjen**», sto det:

«Else Aabrekk seier at ho ikkje kjenner seg igjen i kritikken frå Antonio Flaten, og at ho ikkje ønskjer å gå i polemikk i avisa med alle påstandane Flaten og bebuarar set fram mot leiinga av mottaket. (...) Aabrekk reagerer også på historia til Flaten om at ei ung kvinne vart møtt med latter då ho ringde og sa at ho ville ta livet sitt. - Vi svarer ikkje folk slik. Vi kan heller ikkje behandle dei, og alle har sin fastlege, seier Aabrekk.»

Også dagens mottaksleder, Andrew Hawkes, uttaler at han ikke kjenner seg igjen i kritikken. Han var for øvrig avbildet i bildet som illustrerte artikkelen, og i bildeteksten sto det:

«KREVJANDE: - Eit asylmottak er ingen institusjon og det er frivillig å bu der. Bebuarane er i ein ekstraordinær bu- og livssituasjon, og det gjer mottaket til ein krevjande arbeidsplass, seier leiar Andrew Hawkes. Else Aabrekk som har jobba der i 13 år og vore leiar storparten av tida, ønskte ikkje å stille opp på bilete.»

KLAGEN:

Klager er Hero Norge AS ved personal- og organisasjonsdirektør Tor Brekke. Det klages med skriftlig samtykke fra Else Aabrekk, som er omtalt i den påklagede artikkelen. Bakgrunnen for klagen er at klager mener Firda ikke har utøvd tilstrekkelig kildekritikk, at Aabrekk er utsatt for et utilbørlig personangrep, og at Hero Norge og det omtalte mottaket ikke har fått god nok mulighet for å ta til motmæle.

Klager skriver: «Antonio Flaten avsluttet sitt arbeidsforhold ved mottaket 31.01.11 etter lengre tids konflikt med leder. Artikkelen nevner ikke dette. Else Aabrekk fratrådte stillingen som mottaksleder i juli 2011. Vi opplever det dermed som helt urimelig at hun nå på denne måten stilles offentlig til ansvar. Videre er det altså mer enn ett år siden Flaten sluttet i

stillingen som han hadde vært sykemeldt fra i ca åtte måneder. Han kan dermed umulig være godt oppdatert når det gjelder det indre liv blant ansatte på asylmottaket. For oss fremstår det rimelig klart at Antonio Flaten gjennom dette avisintervjuet ønsker å ramme sin tidligere leder personlig. Vi mener Firda burde lagt dette til grunn og latt vær[e] å publisere Flatens personkritikk av Else Aabrekk. Etter det vi forstår er journalist Ivar Myklebust Longvastøl og Antonio Flaten omgangsvenner. Dermed har det trolig vært vanskelig eller lite interessant for journalisten å utvise tilbørlig kildekritikk.»

Med hensyn til imøtegåelses- og tilsvarsretten, opplyser klager at Hero Norge ikke ble forelagt kritikken før publisering, men at man fikk mulighet for tilsvaret gjennom et leserbrev signert Tor Brekke som sto på trykk 6. mars. Etter klagers mening burde for øvrig kommentarene til mottakets lokale ledelse, som fikk komme samtidig til orde, stått i artikkelen der Flaten retter sin kritikk, og ikke i en egen artikkel på den påfølgende siden.

TILSVARSRUNDEN:

Firda avviser at den påklagede artikkelen innebærer et brudd på god presseskikk, og opplyser at den er del av en serie artikler om forholdene for asylsøkere ved Bergum Mottakssenter, der Hero Norge AS er driftsoperatør. Flere av artiklene er vedlagt tilsvaret, og bakteppet for reportasjeserien, skriver avisen, «er den tragiske brannen på asylmottaket 16. januar 2012, der ein ung kvinneleg asylsøkjar (Garolin Nesaraja) sette fyr på rommet der ho budde, slik at ho og den 20 månader unge sonen døydde av skadane».

Slik Firda ser det, er Antonio Flaten en relevant kilde både fordi han var ansatt ved mottakssenteret fra august 2008 til januar 2011, og fordi han ved flere anledninger skal ha tatt opp samarbeidsproblemer og forholdet for beboerne. Blant annet skrev han 4. august 2010 et notat som ble sendt fungerende leder ved mottakssenteret og tre av topplederne i Hero Norge. Han har også skrevet en kronikk som ble publisert i Stavanger Aftenblad i september 2011, og et debattinnlegg som sto på trykk i Firda 22. februar 2012. Etter Firdas mening er Flaten en varsler: «Det kostar å stå fram som varslar, og når Flaten sa ja til å la seg intervju, grunngav han det mellom anna med at "Det er ein kamp om truverde. Kven vil folk tru på, viss ingen støttar dei" [asylsøkerne som har skrevet et klagebrev til UDI om kritikkverdige forhold, sekr. anm.]» For øvrig avviser avisa at intervjuobjektet og journalisten er omgangsvenner.

Når det gjelder kritikken mot og omtalen av Aabrekk, anfører avisen at hun har vært leder mesteparten av de 13 årene hun har vært ansatt ved mottakssenteret, og at hun i dag er nestleder. Firda skriver: «Ho har såleis i svært sterk grad vore med på å byggje opp mottaket og utforme og påverke organisasjonen og kulturen på Bergum Mottakssenter.» Firda bemerker også at avisen ikke har vinklet på personen Aabrekk, og at det heller ikke er benyttet bilde av henne.

Hva gjelder imøtegåelsesretten, mener Firda at det var mest relevant å la Andrew Hawkes og Else Aabrekk få komme til orde, ettersom kritikken fra Flaten og fra asylsøkerne i brevet til UDI hovedsakelig retter seg mot den lokale ledelsen. Firda opplyser også at Hawkes og Aabrekk fikk sitat- og faktasjekk før publisering (se vedlagte e-post, sekr. anm.). Med hensyn til plasseringen av ledelsens uttalelser, påpeker Firda: «Tilsvaret står på sida etter intervjuet med Flaten, og [er] linka vidare med tittelen **Kjenner seg ikkje att i kritikken** og pilar (nedst på side 9) som inviterer til å bla om og lese tilsvaret.» For øvrig opplyser avisen at en

regiondirektør i Hero Norge AS fikk svare for kritikken fra asylsøkerne i en artikkel publisert 27. februar (artikkelen er vedlagt, sekr. anm.).

Klager anfører i tilsvaret at det viktigste klagepunktet er «den personrettede del av Flatens kritikk i artikkelen», og gir derfor supplerende opplysninger knyttet til dette. Blant annet fremgår det at Aabrekk tiltrådte stillingen som mottaksleder i 1999, og at Andrew Hawkes overtok som fungerende mottaksleder i juni 2010. Videre anmodet Aabrekk formelt om å fratre lederstillingen i mai 2010, og hun gikk da over i en stilling som informasjonskonsulent, samt at hun fikk en nestlederfunksjon. Klager opplyser: «Dette er en ren stedfortrederfunksjon. Det vil altså si at hun i det daglige arbeider som informasjonskonsulent på lik linje med de øvrige ansatte. Ved mottaksleders fravær fungerer hun som leder.» Videre påpeker klager: «På det tidspunktet Firda valgte å publisere en kritikk der Else Aabrekk personlig får ansvar for ukultur ved mottaket er det altså 20 måneder siden hun har fungert som leder.»

Klager viser også til sitat- og faktasjekken som ble gjort per e-post (se vedlegg til klagen, sekr. anm.), og anfører at mottakslederen «anmodet journalist Longvastøl (...) om å ikke publisere personkritikken mot Else Aabrekk». Klager skriver: «Hun navngis som ansvarlig for en kultur som blant annet beskrives som følger: "Det var klin umogleg å vere godhjerta. Når du er god og menneskeleg, så bryt du reglane fra den lokale leiinga og Hero, og då har du eit problem". Vi oppfatter denne type utsagn som åpenbart urimelig og mener journalisten burde sett at kilden bar preg av å ha vært i en personifisert konflikt med Else Aabrekk.»

Firda kan ikke se at klagers supplerende opplysninger om at det er 20 måneder siden Aabrekk fungerte som leder, endrer på avisens syn, blant annet fordi Aabrekk fremdeles har en nestlederfunksjon og «vert oppfatta som ein del av leiinga til mottakssenteret». Slik Firda ser det, var det riktig å gjengi den personrettede kritikken, også fordi en del av kritikken går tilbake i tid da Aabrekk var leder.